

Henkevä 1/2018

Aika: Torstai 17.5.2018 klo 10.30 – 14.30

Paikka: Kuntatalo tila B 3.3, Toinen Linja 14, Helsinki

Osanottajat:

Asko Autio, Turku X
Irmeli Isokivijärvi, Hämeenlinna X
Paula Kauppila, Pori X
Anneli Ketonen, LSSAVI X
Minna Koistinen, Kuopio X
Anni Kääriäinen, Espoo X
Susanna Lampola-Autio, Tampere X
Kirsti Länsikallio, Seinäjoki X
Hanna Martikainen, Jyväskylä (pj ja sihteeri) X
Ritva Nyberg, Vantaa X
Mikko Paajala, Rovaniemi
Salla Palmi-Felin, Lahti X
Leena Priha, Lappeenranta X
Johanna Selkee, Kuntaliitto X
Antti Seppänen, ESAVI
Kaisa Tolonen, Porvoo X

1. Kahvi, tervetuloa ja [edellisen kokouksen muistio](#)

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

2. Kansalaisten digineuvonta kirjastoissa

Asiaan liittyy pohdintaa henkilöstö- ja välineresursoinnista ja osaamisesta. Tällä hetkellä kentällä on monenlaista mielikuvaa siitä, mitä kansalaisten digineuvonta tarkoittaa kirjastojen kannalta. Johanna Selkee avasi Kuntaliiton näkemystä asiasta.

Johannan esitys on liitteenä. Digituki kansallisella tasolla toteutetaan Väestörekisterikeskuksen ja maakuntien koordinoimana. VRK:lle on kaavailtu myös koulutuksellisen tuen antamista. Pilotteina ovat maakunnat, AKE:t voivat olla yhteistyökumppaneina, kirjastot palveluntuottajina.

Pilotissa digituki pitää ”brändätä”, eli antaa palvelulupaus, mihin tuottaja sitoutuu, mitä välineistöä ja osaamista tuottajalla on.

Tuki voi olla luonteeltaan etätukea, lähitukea, koulutusta, myös kotiin vietävää tukea..

Kokouksen osanottajien tietojen mukaan ainakin Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Päijät-Häme (AKET) ovat valmiita pilotoimaan digituen tuottajina, hakemukset lähteneet ko. maakunnista. Syksyllä alkavat valittujen kirjastojen (maakuntien) pilotit. Pilotteja evaluoidaan ja sitten tehdään lopullisia päätöksiä, mikä olisi varsinainen malli.

Itse digituessa OKM:llä ei ole varsinaista roolia (rahoittaa kyllä AKE-toimintaa).

Henkilöstön osaamisen ja tehtäväkuvat: selkeät tehtäväkuvat ja kirjaston palvelulupaukset ovat tärkeitä myös henkilöstön jaksamisen vuoksi.

Digituen yleinen palvelulupaus ja rajaukset kunnankirjastoille, yhteistyötä tarvitaan sekä kunnan että kirjastokentän välillä.

3. Osaamisen kehittämisen mittarointi

Valtakunnallisen kirjastotilastoinnin nykyinen koulutuspäivien laskenta ei riitä jatkossa osaamisen kehittämisen kuvaajana. Antti Seppänen esitteli asian. Antin esitys on liitteenä.

Informaali oppiminen pitäisi tilastoida erikseen (mentorointi, benchmarkaus, varjostus, työkierto, jne.). Tilastoryhmä valmistelee muutoksesta ehdotuksen ja keskustelee ministeriön kanssa mahdollisista uusista mittareista.

Henkilökunnan osaamista pitäisi aina peilata nimenomaan asiakkaan tarpeisiin ja odotuksiin. Vantaalla on käytössä Servaali-järjestelmä, jolla asiakaspalautetta palvelukokemuksista kerätään. Asiakaskokemuksesta on saatavissa tietoa myös kevään käyttäjäkyselystä, jossa asiakkaita pyydettiin arvioimaan kirjastohenkilökunnan asiantuntemusta ja palvelualttiutta. AVIT ovat varautuneet toteuttamaan valtakunnallisen asiakaskyselyn kolmivuositain ja OKM rahoittaa sen toteuttamista.

Keskusteltiin koulutuspalautteista ja yhtenäisen lomakkeen tarpeesta (AVIT ja AKET). Nyt koulutuksen järjestäjät keksivät kaikki pyörää uudelleen koulutuslomakkeen suhteen. [Avin palautelomake](#) on liitteenä. Ehdotus olisi, että käytettäisiin yhteistä lomaketta, jolloin saataisiin vertailukelpoista tietoa koulutusten onnistumisesta.

Lisäksi keskusteltiin kirjastojen valtakunnallisen osaamiskartoituksen tarpeesta. Ainakin jonkinlaisena perusrunkona toteutettava yhteinen osaamiskartoitus puolustaisi paikkaansa. Kunnat voisivat täydentää sitä paikallisten tarpeiden mukaan. Kuka lähtisi edistämään, onko Avi optimaalinen toimija vai olisiko parempi toimija YKN tai AKE/VAKE-yhteistyö?

Antti kertoi myös, että hyvinvointikertomusta tekevät kunnat jatkossa käyttävät jatkossa tiettyjä pakollisia yhteisiä mittareita kaikille. Seuraavat mittarit valikoituivat hyvinvointikertomukseen ehdolle:

Pakolliset mittarit:

Kirjastotilastoista:

- Fyysiset käynnit / asukas
- Kokonaislainaus / asukas
- Tapahtumiin osallistujat / asukas
- Aineistojen hankinta, € / asukas

Valinnaiset mittarit:

Käyttäjäkyselystä kohta Kirjaston hyödyt ja vaikutukset:

Miten kirjasto on vaikuttanut? (skaala 1-5)

- auttanut löytämään tarvitsemaani tietoa
- parantanut tietoteknisiä taitojani
- lisännyt lukemistani
- tarjonnut virikkeitä vapaa-aikaan ja harrastuksiini
- lisännyt sosiaalisia kontaktejani
- parantanut elämänlaatuaani

Mittarit ovat vielä OKM:n arvioitavana ja vaativat lisäksi THL:n hyväksynnän.

TEAViisariin on myös kysely kirjastopuolen tilastoja. TEAViisarissa on yhdenmukaisella tavalla arvioitu kuntien eri toimintoja. Kulttuuri tulee yhdeksi osioksi, kirjasto kulttuurin alla on merkittävä osa kulttuuritilastoja. Ensi syksynä alkaa kulttuurin TEAViisarin valmistelu. TEAViisari lähestyy jo laatusuosituksia. Kulttuurin indikaattorit saadaan jatkossa TEAViisarin tiedonkeruun kautta myös Hyvinvointikertomukseen. TEAViisari toimii kunnille itsearviointin välineenä ja sitä voi käyttää strategian arviointiin ja toiminnan arviointiin.

4. Rekrytointi ja henkilöstön tehtäväkuvat

Ajatustenvaihtoa kirjastojen rekrytoinneista, tehtäväkuvien muutoksista ja muutostarpeista.

Espoossa on otettu käyttöön kirjastopedagogin nimike, koulutusvaatimus AMK tai yliopisto, mutta ei tarvitse olla kirjastoalan koulutusta. Kirjastopedagogi sijoittuu hinnoitteluun KIRO42. Asiasta keskusteltiin Espoossa pitkään, tehtiin yt-kuulemiset sekä koulutettiin henkilöstöä uusiin tehtäväkuviin. Palkat eivät laskeneet, osalla henkilöstöä nousivat. Kirjastovirkailijoista puolestaan tehtiin kirjastoneuvoja. Palkkarahat otettiin siitä, että vähennettiin tiloja. Muutos herätti pelkoja alussa, mutta keskustelemalla niistä selvittiin.

Lahdessa on käytössä mediaohjaajan nimike.

Tampereella käytössä kirjastovirkailijan sijaan tietopalvelusihteeri, vaaditaan korkeakoulututkinto ja kirjastoalan pätevyys. Tehtäväkuva on laajempi kuin kirjastovirkailijoilla, mutta ei yhtä laaja kuin kirjastonhoitajilla. Hyvinvointikeskuksiin on rekrytoitu sisäisesti palveluneuvoja (koulutus nuoriso-ohjaaja), kokemukset ovat olleet hyviä.

Avin havaintojen mukaan uusi laki näyttäisi vaikuttaneen siten, että pienissä kunnissa yhdistelmävirat kirjaston johtotehtävissä ovat lisääntyneet.

Rovaniemellä on rekrytoitu kirjastonhoitaja, jonka tehtäväkuvassa ovat osallisuudet ja kumppanuudet, ensimmäisenä tehtävänä kumppanuusohjelman tekeminen.

Hämeenlinnassa on saanut täyttää muut paitsi hallinnon tehtävät. Sijaisuuksia pääsääntöisesti ei.

Lappeenrannassa on käynnissä säästöohjelma. Sijaisia on saatu silti hyvin.

Jyväskylässä on rekrytoitu verkkoapalveluassistentti, koulutusvaatimus datanomi tai IT-tradenomi. Hakijoita oli määrällisesti hyvin, mutta moni hakijoista arvioi koodaustaitojensa vaativan kohennusta. Koodareista on nyt muuallakin kysyntää, kirjastopalkoilla on vaikea kilpailla.

5. Vuorosuunnittelu ja työajan seuranta

Keskusteltiin vuorosuunnitteluun liittyvistä kysymyksistä ja suunnitteluun käytettävistä ohjelmistoista. Salla Palmi-Felin esitteli Lahdessa käytössä olevaa Tiimaa ja Hanna Martikainen Jyväskylässä ja Porissa käytössä olevaa Työvuorovelhoa.

Salla Palmi-Felin kertoi myös, että Lahdessa ei enää puhuta liukumasta vaan joustavista työvuoroista.

Lappeenrannassa on käytössä Sole-järjestelmä. Jyväskylän lisäksi myös Porissa käytetään Työvuorovelhoa. Kuopiossa (ja Tampereelle todennäköisesti tulossa kirjastokäyttöön) Titania.

6. Muut esille tulevat asiat/kirjastojen kuulumiset

Seuraava kokous to 13.12.2018 Vantaalla